

nale Valgret for sig alene og nægtet Kvinderne den. Efter vort Forslag vil denne Uret over for Kvinderne blive hævet, saaledes at de blive ligestillede med Mændene med Hensyn til kommunal Valgret. — Ligeledes er der efter den nuværende Ordning nægtet en meget talrig og meget nyttig Samfundsklasse Valgret, nemlig hele Tyendestanden. Hvis, som jeg sagde før, Arbejdsydelsen skulde lægges til Grund, vilde ingen kunne nægte Tyendet Valgret, thi det er sikkert en af de Klasser, der udfører det meste og nyttigste Arbejde i vort Samfund. Det Arbejde, Tyendestanden udfører, er jo af saa stor Betydning, at man næsten ikke kunde tænke sig, at Samfundet kunde holdes i Gang en eneste Dag, hvis vi ikke havde Tyendet. I Oldtiden delte man Befolkningen her i Norden i fri Mænd og Trælle, og de sidste, Trællene, stode uden nogen som helst Indflydelse paa Samfundsledelsen. Nu deler man ganske vist ikke Befolkningen saaledes i fri Mænd og Trælle; men det forekommer mig dog, at naar man ser paa den Stilling, Tyendeklassen indtager, minder den i meget om Trællestanden, som vi havde i Oldtiden, idet der er nægtet den Rettigheder i Lighed med den øvrige Befolkning. Tyendet har ingen kommunal Valgret og ingen politisk Valgret. Efter vort Forslag vilde denne ældgamle Uret over for Tyendet blive hævet. Man hører jo ofte Klage over Tyendestanden. Hvorvidt disse Klager ere berettigede eller ikke, skal jeg ikke komme ind paa her, men det forekommer mig at være ret naturligt, at naar en hel Samfundsklasse skal stilles uden for, hvad der er almindelig Lov og Ret her i Landet, kan en saadan Samfundsklasse let blive misfornøjet. Det er naturligt, om den bliver misfornøjet, og jeg tror, at hvis man vilde gaa saa vidt at stille Tyendeklassen lige i Rettigheder med den øvrige Befolkning, vilde der derved sikkert aabnes en Vej til et bedre Forhold mellem de tjenende og den øvrige Del af Befolkningen. Som sagt, efter dette Forslag vil Tyendeklassen, baade Karle og Piger, faa Valgret. Der er jo en anden Mærkelighed ved denne Udelukkelse, nemlig at i mange Kommuner rundt om i Landet afkræver man baade Tjenestekarle og Tjenestepiger direkte Skat til Kommunen, men naar Valgdagen kommer, ere de stillede uden for de almindelige Love, saa ere de stillede i Række med Fattiglemmer og Forbrydere. Det kan ikke være andet, end at dette maa bidrage til, at der kommer et daarligt Forhold

mellem Tyendestanden og den øvrige Del af Befolkningen.

Vort Forslag tilsigter ikke alene at indføre den almindelige Valgret i Henseende til Sogneraadene og Byraadene i Købstæderne, ved Ligningskommissionen og ved Borgerrepræsentationen i Kjøbenhavn, men ogsaa i Henseende til Amtsraadene. Nu er det jo saaledes, at Amtsraadene sikkert ere de mest konservative Forsamlinger i vort Land. Den større Del af Amtsraadet vælges jo af Sogneraadene, men Sogneraadets Flertal fremgaar af den højstbeskattede Femtedel af Skatteyderne i Opholdskommunen, men da det nu er saaledes, at Halvdelen plus en af en Vælgerklasse er i Stand til at kunne beherske et Valg, bliver det i Virkeligheden ikke en Femtedel af de Højstbeskattede, der kan bestemme Amtsraadets Flertal, men en Tiendedel. Ved Siden af dette Flertal staaar saa et Mindretal, som er valgt af de højstbeskattede Ejendomsbesiddere omkring i Amtsraadskredsene med en fra hver Sognekommune. I Spidsen for dette Amtsraad er der saa endelig stillet en af Regeringen beskikket Amtmand. Det forekommer mig, at dette Amtsraad, der repræsenterer Kapitalismen i anden Potens, er det stærkeste Værn, vi have for de konservative Interesser i vort Land. Ser man paa disse Amtsraad, som have en uhyre Magt og Indflydelse og som staa som kontrollerende over for Sogneraadene, samt ere i Stand til at forhindre mange Bestemmelser, som Sogneraadene ville træffe, maa det vist indrømmes, at det er en overordentlig stor Magt, der er lagt i deres Haand, og efter mit Skøn er et Amtsraad, fremgaaet paa denne Maade, et Vrangbillede paa det Tilsagn om kommunal Selvstyre, som er givet os i vor Grundlov. Der kunde derfor være al mulig Grund til at faa dette Forhold forandret, saa at baade Amtsraad, Sogneraad og Byraad kom til at fremgaa af den almindelige Valgret.

Det er imidlertid ikke nok, at man har den almindelige Valgret; det gælder ogsaa om, at man træffer saadanne Bestemmelser, at den almindelige Valgret kan udøves frit og uhindret, og derfor have vi i Lovforslagets § 7 indsat en Bestemmelse om, at Valget ikke maa sluttes før Kl. 8 om Aftenen. Derved formene vi, at ogsaa Arbejderne ville være i Stand til at komme til Stede og afgive deres Stemmer. I Lovforslagets § 9 have vi endvidere givet en Række Bestemmelser, efter hvilke Afstemningen skal foregaa